

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. X. Romana cambii de Manutiis. De eadem materia cambiorum debendorum per debitorem etiam sine transmissione litterarum aliisque realitatis requisitis loco damnorum & interesse, ex eo quod ipse ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

ROMANA
CAMBII

DE MANUCCIIS

P R O

CAMILLO MANUCCIO

C U M

THEOPHILA ASCENTIANA
DE BRUNORIS.*Casus disputatus in Rota, incertus est exitus
forsan per concordiam.*

De eadem materia cambiorum debendorum per debitorem etiam sine transmissioe litterarum aliisque realitatis requisitis loco damnorum & interesse, ex eo quod ipse debitor cambiandi onus in se suscepit, Quid ubi cum dicta susceptione oneris concurrat etiam facultas cambiandi data ipsi creditori.

Et aliqua de contractus cambii in validitate, ex eo quod creditori innotescat debitorem suscipientem pecuniam, illam in alios usus conversuram esse, neque posse in nudis litteras implere.

S U M M A R I U M.

- 1 *Abi seris.*
- 2 *F Cambia etiam sine spaccijs debentur loco damnorum & interesse à debitore in se assumente onus.*
- 3 *Declaratur quando id procedat nec ne.*
- 4 *An mandatum datum creditori ad cambiandum sit cumulativum, ita ut non liberet debitorem à suscepto onere.*
- 5 *Quando creditor eligendo mercatorem dicatur usus sua facultate.*
- 6 *De conclusionem, ut cambia invalida sint, ubi creditor scit debitorem non posse cambiare.*
- 7 *An valeat conventio de solvendo merces datas de presenti, ut valebunt tali tempore futuro.*
- 8 *Quod magis expediat debitori suscipere in se onus cambiandi, & solvere cambia sine spaccijs loco damnorum & interesse, quia evitat provisiones.*

DISCURSUS X.

MUruavit Bartholomæus Brunorus de anno 1642 Camillo Manuccio sicut 700. eroganda in extinctionem aris alieni, quod hic habebat cum quodam Turcono, cui eadem pecunia incontinenti soluta fuit, reportata per Brunorum cessione, dictaque sicut 700. data fuerunt, juxta communem contrahendi usum, ad cambium obligatum, faciendi scilicet girare summam æquivalentem sub cambijs, cum istorum limitatione ad 7. pro centenario, ad quem effectum debitor in se suscepit onus & curam deputandi mercatorem spaccia transmissurum, aliaque necessaria, & oportuna

Card. de Luca de Cambijs

gerere debentem, Et ulterius facultatem dedit eidem creditori sumendi æquivalentem summam ad cambium, ac deputandi mercatorem, qui scripturam teneret, aliaque necessaria faceret, atque in ipsomet instrumento Camillus nominavit & deputavit ad præmissa peragendum quemdam Annibalem Serenam mercatorem, cui eadem die Brunorus creditor ordinem direxit, ut continuaret, vel continuari faceret super cambijs usque ad ejus novum ordinem sicut 700. data ad cambium dicto Manuccio, sibi constituendo provisio, nem juliorum quatuor pro centenario, ad quorum solutionem, idem Brunorus erga mercatorem in forma Camera se obligavit; Cum autem mercator deputatus litteras non transmisisset, neque alia gessisset ad cambiorum realitatem necessaria Manucius verò spatio annorum 12. circiter solvisset cambia seu fructus ad dictam conventam rationem septem pro centenario; Hinc petente Theophila Bartholomæi hærede restitutionem fortis, Camillo autem debitore opponente de illius satisfactione cum dictis cambijs, quæ utpotè in debita & usuraria sortem extenuaverant, introducta lite coram A.C., hic non obstante dicta oppositione mandatum executivum ad favorem Theophilæ relaxavit, & commissa per Signaturam causa in Rota coram *Albergato* cum clausula, *Si quid exequendum*, datoque dubio, *an dictum mandatum esset exequendum.*

Pro actrice scribentes non negabant cambia uti cambia ex defectu spacciorum, & ob non justificatam realitatem ad formam Constitutionis *Pij* non deberi, sed ea bene per creditorem percepta esse dicebant loco damnorum & interesse, dum ipsomet debitor cambiandi onus in se assumpserat, ac deputandi mercatorem, qui scripturam tenere deberet, aliaque peragere, quibus non factis intrat dicta obligatio resultans ex non facto quod in odium factore debentis habendum est pro facto juxta firmata in *Romana pecuniaria dec. 7. post Salgad.* passim in alijs recepta & canonizata.

Pro Camillo debitore scribens non negabam conclusionem, sed ejus applicationem ad factum, quoniam cum duo in conventionem deducta essent, Obligatio scilicet debitoris faciendi cambiorum girum, seu curandi, quod alter faceret, Et mandatum seu facultas data creditori idem faciendi, atque creditor hanc secundam viam elegisset, dum ipse dare voluit ordinem mercatori, erga eum pro mercede se obligando, idè sibi patere debebat via, quam elegerat, eidemque proinde imputandum erat, cur valens dicta facultate non uti, sed obligationi debitoris acquiescere, eam ad exercitium deducere voluit, ut probant *idem Ramon. conf. 4.* cum quo processit *Rota in dicta decis. 7. post Salgad.*, dum *num. 18.* expressè dicit creditorem post datum mandatum ad cambiandum non debere se ingerere in negotio, aliàs videretur inducta novatio, de qua *in l. stipularus est opus ff. de fideiuss.* atque istos casus distinguendo tanquam absolutum supponi videtur *in eadem dec. § primo, quia apoca,* & in ejus confirmatoria *14. Junij 1649. coram Du-nozotto §. cum quia* inter suas *decis. 829.*

Licet enim admitterem tanquam veram conclusionem in eisdem decisionibus in proposito firmatam, quod mandatum datum creditori tanquam cumulativum, & ad majorem ejus cautelam non liberat debitorem ab assumpto onere; Dicebam tamen id rectè procedere, ubi creditor illo non utitur, secus in casu usus, quoniam hæc duo sunt alternativa, in quibus unius electio alteram

cessare facit, cum implicet eandem pecuniam per duos infolidum girari, atque duplex cambium super eadem re eodem tempore exerceri.

Motivum in abstracto videbatur verum & solidum, dubitabam tamen de applicatione ad factum, quod scilicet creditor voluisset uti dicto mandato, atque in se curam & onus cambiandi suscipere, quoniam licet dederit supra insinuatam ordinem mercatori, nihilominus cum hic jam in instrumento deputatus esset, a debitore promittente eundem mercatorem præmissa adimpleturum esse, hinc proinde ordo prædictus continere non videbatur novationem, sed potius quamdam approbationem, ac executionem, cum sola ejusdem mercatoris affectione pro ejus provisionibus, pro quibus iste maluit sequi fidem creditoris quam debitoris. Et in hoc erat mea difficultas.

Alij eandem debitoris partes defendentes, mordicus etiam insistebant super cambij invaliditate, ex eo quod creditori ab initio innotesceret datam pecuniam transmitti non posse ad nundinas, neque super cambijs girari, dum in alios usus conversa fuerat, in extinctionem scilicet æris alieni juxta decisiones in *Romana cambiolorum* 4. Junij 1642., 18. Aprilis 1644. & 16. Januarij 1645. coram *Penning.*, de quibus sæpius in præcedentibus; Ego verò in congressu dicebam parum tutum videri hoc fundamentum, ita simpliciter & indefinitè sumptum, quoniam ut aliàs pluries dictum est, istæ decisiones laborare videntur de æquivoco, non distinguendo cambium directum ab obliquo, in quo non in ipsa pecunia, sed in alia ejus æquivalenti cambium exercendum est; Reflectendo tamen ad veritatem cogitabam, quod ubi creditor non suscipit in se mandatum cambiandi secum ferens pro cursu cambiolorum præcisam necessitatem spacciorum, & justificationis realitatis, sed utitur ista moderna cautela transferendi onus in debitorem, per quam tutus redditur, quod si vè litteræ transmittantur, & impleantur, si vè non, usuras seu cambia obtenturus est, atque qualitas debitoris est talis, quod non est mercator, neque correspondens in nundinis & plateis, verisimiliter ejus fidem sequuturos ac litteras impleturos, itaut copulativè concurrant dictæ tres circumstantiæ, scilicet proximè insinuata debitoris qualitas, conversio pecuniarum in alios usus, & cautela prædicta, tunc contractus videatur satis suspectus utpotè continens certum cambium siccum ab initio, ita sola verborum formalitate velatum, cum creditor certè sciat cambij realitatem omninò abfuturam; Secus autem ubi ipsemet creditor dictum onus assumit quoniam tunc, licet data pecunia in alios usus convertatur, attamen ipse creditor ab vel à se ipso æquivalentiam habere potest, cum qua litteræ realiter transmittendæ implementum habeant, undè parum refert, quod debitor non habeat correspondens ejus fidem sequuturos, quoniam sufficit id haberi per creditorem vel alterum girum cambij facientem.

Nisi ad salvandam istam speciem contractus ratione illius usus & frequentiæ, dicamus ab illo etiam usuram abesse, ac lucri certitudinem in credito, re, ob cambij realis naturam pluries in præcedentibus deductam, ut nullum certum lucrum ab initio continere valeat, sed totum pendeat ab incerto eventu, qui damnum etiam, ac fortis diminutionem causare potest cum lucro debitoris, licet satis rarò contingente; Non videtur enim prohibita conventio, per quam unus det alteri pecunias, non girandas super cambijs, sed tenendas sub lege, &

eventualitate cambiolorum tam ad lucrum, quam ad damnum, itaut videatur species societatis, eo modo quo habens quis frumentum & aliam mercem rectè conservabilem, illam alteri tribuit tunc vendere volenti, ut pretium in præsentaneo ejus usus erogaret, sub eo pretio, quo valebit, atque per alios mercatores contractabitur aliquo futuro tempore puta in mense Aprilis vel Maij, quia si merces sunt rectè pro eo tempore conservabiles, & creditor erat conservaturus, ut venderet eo tempore, in quo eventus dare posset majus pretium, quam de præfenti currat, itaut absit fraus percipiendi lucrum certum ex temporis dilatione, nulla committitur usura adnotat. in cap. in *Civitate de usuris*, idque passim practicatur, & contractus, (concurrentibus tamen dictis requisitis,) communiter licitus reputatur; Licet enim à frequentius accidentibus pretium soleat esse eo tempore magis alteratum, itaut verisimiliter venditor magis lucro quam jacturæ subiaceat, nihilominus possibilitas damni sufficit, Atque tunc contractus est periculosus, quando taxatur ab initio pretium; Ita à pari non videtur quid prohibeat conventionem super hujusmodi eventualitate regulanda à cambijs inter mercatores, vel alios verè currentibus cum omnimoda realitate;

Quinimò ista species contractus videtur minus debitoribus damnosa, minusque creditoribus proficua, quoniam ut pluries habetur in sequentibus *hoc eod. iit.* isto casu, in quo debitor ob defectum spacciorum tenetur ad cambia non tanquam cambia, sed tanquam damna & interesse, exemptus remanet à graviore interfurio provisionum, quæ frequentius pro majori parte cedere solent ad lucrum & commodum creditorum de aliqua modica participatione tantum convenientium, correspondens reliquum condonantibus eisdem creditoribus, ideoque non adeò judicè inharendum est super spacciorum interventu, qui in effectu in istis cambijs obliquis continere videtur simplicem formalitatem, quæ magis debitoribus præjudicialis est atque ratione majoris lucri creditorum propter provisiones; potius majorem usuram suspicionem inducit; Verum præmissa ad formalem disputationem quod sciam deducta non fuerunt, itaut maturius judicium super indaganda veritate formari potuerit, quoniam fortè per subsequutam concordiam causa sopita fuit, neque hucusque alia occasio præbuit hæc disputare.

ROMANA
PECUNIARIA
DE VECCHIS
PRO
VECCHIS
CUM
CARDINALI SFORTIA

Discursus in congressu super casu sopito per concordiam.

De fructibus seu cambijs debitis absque cursu & justificatione spacciorum loco damnorum & interesse ob non impletum